

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

31. siječnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Azil – Direktiva 2004/83/EZ – Minimalni standardi za kvalifikaciju i status državljan treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica – Članak 12. stavak 2. točka (c) i članak 12. stavak 3. – Isključenje statusa izbjeglice – Pojam „djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda” – Doseg – Vodeći član terorističke organizacije – Postojanje osuđujuće kaznene presude zbog sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine – Pojedinačno ispitivanje“

U predmetu C-573/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Conseil d'État (Državno vijeće, Belgija), odlukom od 13. studenoga 2014., koju je Sud zaprimio 11. prosinca 2014., u postupku

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

protiv

Mostafe Lounanija,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, M. Ilešić, L. Bay Larsen, J. L. da Cruz Vilaça, E. Juhász, M. Berger i E. Regan, predsjednici vijeća, A. Rosas (izvjestitelj), A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, K. Jürimäe i C. Lycourgos, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 16. veljače 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides, E. Derriks, odvjetnik,
- za M. Lounanija, C. Marchand i D. Alamat, odvjetnici,
- za belgijsku vladu, C. Pochet, M. Jacobs i S. Vanrie, u svojstvu agenata, uz asistenciju D. Matray, C. Piront i N. Schynts, odvjetnici,
- za vladu Helenske Republike, M. Michelogiannaki, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: francuski

- za španjolsku vladu, A. Rubio González i L. Banciella Rodríguez-Miñón, u svojstvu agenata,
 - za francusku vladu, F.-X. Bréchet i D. Colas, u svojstvu agenata,
 - za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju M. Salvatorellija, *avvocato dello Stato*,
 - za mađarsku vladu, M. Z. Fehér i M. M. Tátrai, u svojstvu agenata,
 - za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
 - za vladu Ujedinjene Kraljevine, M. Holt, S. Brandon i V. Kaye, u svojstvu agenata, uz asistenciju D. Blundella, *barrister*,
 - za Europsku komisiju, M. Condou-Durande i R. Troosters, u svojstvu agenata,
- saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 31. svibnja 2016.,
- donosi sljedeću

Presudu

1. Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 12. stavka 2. točke (c) i članka 12. stavka 3. Direktive Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita te o sadržaju odobrene zaštite (SL 2004., L 304, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 64.)
2. Zahtjev je upućen u okviru spora između Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Opći povjerenik za izbjeglice i osobe bez državljanstva, Belgija; u daljnjem tekstu: Commissaire général) i M. Lounanija, marokanskog državljanina, o primjeni razloga za isključenje njegova statusa izbjeglice zbog postupanja koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

Povelja Ujedinjenih naroda

3. U skladu s člankom 1. stavcima 1. i 3. Povelje Ujedinjenih naroda, potpisane u San Franciscu (Sjedinjene Američke Države) 26. lipnja 1945.:

„Ciljevi su Ujedinjenih naroda:

1. Održavati međunarodni mir i sigurnost i u tu svrhu: poduzimati djelotvorne kolektivne mjere radi sprečavanja i otklanjanja prijetnje miru, i radi suzbijanja čina agresije ili drugih narušenja mira, i ostvarivati mirnim sredstvima i u skladu s načelima pravde i međunarodnog prava uređenje ili rješenje međunarodnih sporova ili situacija koje bi mogle dovesti do narušenja mira;

[...]

3. Ostvarivati međunarodnu suradnju rješavanjem međunarodnih problema ekonomske, socijalne, kulturne ili humanitarne prirode te razvijanjem i poticanjem poštovanja prava čovjeka i temeljnih sloboda za sve bez razlike s obzirom na rasu, spol, jezik ili vjeroispovijed”.

Ženevska konvencija

- 4 Konvencija o statusu izbjeglica, koja je potpisana u Ženevi 28. srpnja 1951. (Zbornik sporazuma Ujedinjenih naroda, svezak 189., str. 150., br. 2545 (1954.)), stupila je na snagu 22. travnja 1954. Dopunjena je Protokolom o statusu izbjeglica sklopljenim u New Yorku 31. siječnja 1967., koji je stupio na snagu 4. listopada 1967. (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija).
- 5 Nakon što u odjeljku A definira pojam „izbjeglice” za potrebe Ženevske konvencije, članak 1. te konvencije u stavku F propisuje:

„Odredbe ove Konvencije neće se primjenjivati na osobu za koju postoje ozbiljni razlozi za sumnju:

[...]

- (c) da je kriva za postupke koji su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.”
[neslužbeni prijevod]

Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda

- 6 Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda (u daljnjem tekstu: Vijeće sigurnosti) 28. rujna 2001. donijelo je Rezoluciju 1373 (2001.), u čijoj se uvodnoj izjavi potvrđuje, među ostalim, „nužnost borbe svim sredstvima, u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda, protiv prijetnji međunarodnom miru i sigurnosti koje predstavljaju teroristička djela” [neslužbeni prijevod].
- 7 U točki 3. podtočkama (f) i (g) navedene rezolucije poziva se sve države da, s jedne strane, „poduzmu odgovarajuće mjere u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog i međunarodnog prava, uključujući i međunarodne standarde ljudskih prava, prije dodjeljivanja statusa izbjeglice, u svrhu utvrđivanja da azilant nije planirao, pomagao ili sudjelovao u počinjenju terorističkih djela” i, s druge strane, „u skladu s međunarodnim pravom osiguraju da počinitelji, organizatori ili pomagači terorističkih djela ne zlouporabe status izbjeglice” [neslužbeni prijevod].
- 8 U točki 5. navedene rezolucije Vijeće sigurnosti izjavljuje „da su teroristička djela, metode i praksa u suprotnosti s ciljevima i načelima Organizacije ujedinjenih naroda i da su svjesno financiranje i organiziranje terorističkih djela ili poticanje na takva djela također u suprotnosti s ciljevima i načelima Organizacije ujedinjenih naroda” [neslužbeni prijevod].
- 9 Dana 12. studenoga 2001. Vijeće sigurnosti usvojilo je Rezoluciju 1377 (2001.), u kojoj „[n]aglašava da su međunarodna teroristička djela u suprotnosti s ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda te da su financiranje, planiranje i priprema međunarodnih terorističkih djela, kao i bilo koji drugi oblici potpore tim djelima, jednako tako u suprotnosti s [njezinim] ciljevima i načelima” [neslužbeni prijevod].
- 10 Rezolucija 1624 (2005.), koju je Vijeće sigurnosti usvojilo 14. rujna 2005., podsjeća da „sve države trebaju bezrezervno surađivati u borbi protiv terorizma, u skladu s obvezama koje imaju na temelju međunarodnog prava, kako bi otkrile, uskratile utočište i privele pravdi [...] svaku osobu koja podržava, pomaže, sudjeluje ili nastoji sudjelovati u financiranju, planiranju, pripremanju ili počinjenju terorističkih djela ili koja daje utočište tim osobama” [neslužbeni prijevod].

- 11 U točki 1. Rezolucije 1624 (2005.) Vijeće sigurnosti poziva „sve države da usvoje nužne i prikladne mjere koje su u skladu s obvezama međunarodnog prava kako bi:
- (a) zakonom zabranile poticanje na počinjenje terorističkih djela;
 - (b) spriječile takvo poticanje;
 - (c) uskratile utočište svim osobama o kojima postoje vjerodostojne i relevantne informacije da postoji ozbiljan razlog za sumnju da su krive za takvo poticanje”. [neslužbeni prijevod]
- 12 Rezolucija 2178 (2014.), koju je Vijeće sigurnosti usvojilo 24. rujna 2014., u točki 5. potvrđuje da „države članice trebaju [...] spriječiti i suzbiti aktivnosti regrutiranja, planiranja, prijevoza ili opskrbe pojedinaca koji putuju u državu koja nije država njihova boravišta ili državljanstva radi počinjenja, planiranja pripremanja ili sudjelovanja u terorističkim djelima odnosno radi osposobljavanja za terorizam te financiranja njihovih putovanja i aktivnosti” [neslužbeni prijevod].
- 13 U točki 6. te rezolucije Vijeće sigurnosti podsjeća da:
- „[...] je u svojoj Rezoluciji 1373 (2001.) odlučilo da sve države članice trebaju osigurati da se svaka osoba koja sudjeluje u financiranju, planiranju, pripremi ili počinjenju terorističkih djela ili u podupiranju terorističkih djela privede pravdi, i da je odlučilo da sve države trebaju osigurati da kvalifikacija kaznenih djela u njihovim zakonodavstvima i unutarnjim propisima omogući, razmjerno težini kaznenog djela, poduzimanje kaznenog progona i da suzbiju:
- [...]
- (c) svjesno organiziranje, počinjeno od strane njezinih državljana ili na njezinu teritoriju, putovanja pojedinaca u države koje nisu države njihova boravišta ili državljanstva radi počinjenja, planiranja, pripremanja ili sudjelovanja u terorističkim djelima ili osposobljavanja za terorizam ili sudjelovanja u drugim aktivnostima koje pomažu u poduzimanju tih djela, uključujući i regrutiranje;
- [...]”. [neslužbeni prijevod]

Pravo Unije

Direktiva 2004/83

- 14 U skladu s uvodnom izjavom 3. Direktive 2004/83, Ženevska konvencija temelj je međunarodnog pravnog režima za zaštitu izbjeglica.
- 15 Uvodne izjave 16. i 17. i 22. te direktive glase kako slijedi:
- „(16) Trebalo bi utvrditi minimalne standarde za utvrđivanje izbjegličkog statusa i njegovog sadržaja kako bi se nadležnim tijelima država članica pomoglo pri primjeni Ženevske konvencije.
- (17) Nužno je uvesti zajedničke kriterije prema kojima će se tražiteljima azila priznavati status izbjeglica u smislu članka 1. Ženevske konvencije.
- [...]
- (22) Radnje koje su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda navedene su u Preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda te su, među ostalim, sadržane u rezolucijama Ujedinjenih naroda koje se odnose na mjere za borbu protiv terorizma i u kojima se izjavljuje da

„su djela, metode i prakse terorizma u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda’ te da je „svjesno financiranje, planiranje i poticanje terorističkih djela također suprotno ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda”.

- 16 Članak 12. Direktive 2004/83, pod naslovom „Isključenje”, koji se nalazi u njezinu poglavlju III., naslovljenom „Uvjeti za stjecanje statusa izbjeglice”, u stavcima 2. i 3. propisuje:

„2. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na stjecanje statusa izbjeglica ako postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može smatrati:

[...]

(c) da su krivi za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda kako su navedena u preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda.

3. Stavak 2. primjenjuje se na osobe koje potiču ili na drugi način sudjeluju u izvršenju kaznenih djela ili djela koja su u njemu navedena.”

Okvirna odluka 2002/475/PUP

- 17 Uvodna izjava 6. Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o suzbijanju terorizma (SL 2002., L 164., str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 214.) propisuje:

„U svim državama članicama bi se trebala uskladiti definicija terorističkih kaznenih djela, uključujući ona kaznena djela koja se odnose na terorističke skupine. Nadalje, trebale bi se predvidjeti kazne i sankcije za fizičke i pravne osobe koje su počinile ili su odgovorne za takva kaznena djela, a koje odražavaju ozbiljnost takvih kaznenih djela.”

- 18 Članak 1. Okvirne odluke 2002/475, pod naslovom „Teroristička kaznena djela i temeljna prava i načela”, u stavku 1. propisuje:

„Svaka država članica poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurala da su namjerna djelovanja navedena dolje u točkama (a) do (i), definirana kao kaznena djela prema nacionalnom pravu, koja, zbog svoje prirode ili konteksta, mogu ozbiljno naštetiti zemlji ili međunarodnoj organizaciji [...]:

[...]

(a) napadi na život osobe koji mogu prouzročiti smrt;

(b) napadi na fizički integritet osobe;

(c) otmica ili uzimanje talaca;

(d) uzrokovanje velikih uništenja objekata vlade ili javnih objekata, prijevoznog sustava, infrastrukturnih objekata, [...];

(e) zapljena zrakoplova, brodova [...];

(f) proizvodnja, posjedovanje, stjecanje, prijevoz, nabava ili korištenje oružja, eksploziva [...];

(g) ispuštanjem opasnih tvari, ili uzrokujući požare, eksplozije ili poplave čiji bi učinak bio ugrožavanje ljudskih života;

(h) ometanje ili prekidanje opskrbe vodom, strujom ili bilo kojim drugim osnovnim prirodnim izvorom [...];

(i) prijetnja da će se izvršiti bilo koje djelo navedeno od (a) do (h).”

19 Članak 2. navedene okvirne odluke, naslovljen „Kaznena djela koja se odnose na terorističku skupinu”, propisuje:

„1. U smislu ove Okvirne odluke ‚terorističkom skupinom’ znači strukturirana skupina s više od dvije osobe, koja je osnovana na dulje vremensko razdoblje i djeluje organizirano radi počinjenja terorističkih kaznenih djela. ‚Strukturirana skupina’ odnosi se na skupinu koja nije slučajno nastala zbog neposrednog počinjenja kaznenog djela i koja ne mora imati formalno definirane uloge za svoje članove, kontinuitet članstva ili razvijenu strukturu.

2. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da se kažnjavaju sljedeća namjerna djela:

(a) vođenje terorističke skupine;

(b) sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine, uključujući prikupljanje informacija ili materijalnih sredstava, ili financiranje njihovih aktivnosti na bilo koji način, znajući za činjenicu da takvo sudjelovanje pridonosi kriminalnim aktivnostima terorističke skupine.”

20 Članci 3. i 4. Okvirne odluke 2002/475 izmijenjeni su Okvirnom odlukom Vijeća 2008/919/PUP (SL 2008., L 330, str. 21.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 145.), koja u uvodnoj izjavi 10. propisuje da bi „definiciju kaznenih djela terorizma, uključujući kaznenih djela povezanih s terorističkim aktivnostima, trebalo [...] dalje uskladiti u svim državama članicama tako da se njome pokrivaju javno provociranje radi počinjenja kaznenog djela terorizma, regrutiranje i osposobljavanje za terorizam, kada su počinjeni [...] namjerno”.

21 Članak 3. Okvirne odluke 2002/475, kako je izmijenjen Okvirnom odlukom 2008/919, pod naslovom „Kaznena djela vezana za terorističke aktivnosti”, u stavcima 1. i 2. propisuje:

„1. Za potrebe ove Okvirne odluke:

[...]

(b) ‚regrutiranje za terorizam’ znači poticanje druge osobe da poćini jedno ili više kaznenih djela navedenih u članku 1. stavku 1. točkama od (a) do (h) ili u članku 2. stavku 2.;

[...]

2. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da kaznena djela vezana za terorističke aktivnosti uključuju sljedeće namjerne postupke:

[...]

(b) regrutiranje za terorizam;

[...]

(f) izrade lažnih upravnih dokumenata s ciljem poćinjenja jednog od kaznenih djela navedenih u članku 1. stavku 1. točkama od (a) do (h) i članku 2. stavku 2. toćki (b).”

- 22 Članak 4. Okvirne odluke 2002/475, kako je izmijenjen Okvirnom odlukom 2008/919, odnosi se na poticanje, pomaganje ili supočinjenje i pokušaj počinjenja određenih kaznenih djela iz članka 1. do 3. Okvirne odluke 2002/475.

Belgijsko pravo

- 23 Članak 55/2 Zakona od 15. prosinca 1980. o ulasku, boravku, ostanku i udaljavanju stranaca (*Moniteur belge* od 31. prosinca 1980., str. 14584.) propisuje:

„Stranac nema pravo na stjecanje statusa izbjeglice ako se na njega primjenjuje članak 1. stavci D, E ili F Ženevske konvencije. Isto se primjenjuje na osobe koje potiču na počinjenje nekog od kaznenih ili drugih djela navedenih u članku 1. stavku F Ženevske konvencije ili u njima sudjeluju na drugi način.”

- 24 Zakon od 19. prosinca 2003. o terorističkim kaznenim djelima (*Moniteur belge* od 29. prosinca 2003., str. 61689.), koji je donesen radi prenošenja Okvirne odluke 2002/475 u belgijsko pravo, dodao je u knjigu II. Kaznenog zakonika glavu I.b, pod naslovom „Teroristička kaznena djela”, koja je obuhvatila članke 137. do 141.b tog zakonika.

- 25 Članak 137. Kaznenog zakonika, kako je izmijenjen Zakonom od 19. prosinca 2003. (u daljnjem tekstu: izmijenjeni Kazneni zakonik), u stavku 1. propisuje:

„Teroristička kaznena djela su kaznena djela propisana u stavicama 2. i 3. koja zbog svoje prirode ili konteksta mogu ozbiljno naštetiti zemlji ili međunarodnoj organizaciji ako su počinjena s namjerom radi ozbiljnog zastrašivanja stanovništva, ili nezakonitog prisiljavanja tijela javne vlasti ili međunarodne organizacije na činjenje ili nečinjenje neke radnje, ili ozbiljne destabilizacije ili uništavanja temeljnih političkih, ustavnih, gospodarskih ili društvenih struktura neke zemlje ili međunarodne organizacije.”

- 26 Članak 139. stavak 1. izmijenjenog Kaznenog zakonika propisuje:

„Teroristička skupina je strukturirana skupina s više od dvije osobe, koja je osnovana na dulje vremensko razdoblje i koja djeluje organizirano radi počinjenja terorističkih kaznenih djela iz članka 137.”

- 27 Prema članku 140. izmijenjenog Kaznenog zakonika, koji odgovara članku 2. Okvirne odluke 2002/475:

„1. Svaka osoba koja sudjeluje u aktivnostima terorističke skupine, uključujući prikupljanjem informacija ili materijalnih sredstava za terorističku skupinu, ili financiranjem aktivnosti terorističke skupine na bilo koji način, znajući za činjenicu da takvo sudjelovanje pridonosi počinjenju kaznenog djela terorističke skupine, kaznit će se kaznom zatvora od pet do deset godina i novčanom kaznom od sto eura do pet tisuća eura.

2. Svaka osoba koja vodi terorističku skupinu kaznit će se kaznom zatvora od petnaest godina do dvadeset godina i novčanom kaznom od tisuću eura do dvjesto tisuća eura.”

Činjenice u glavnom postupku i prethodna pitanja

- 28 M. Lounani napustio je Maroko tijekom 1991. te je, našavši se u Njemačkoj, podnio zahtjev za azil, koji je odbijen. Tijekom 1997. stigao je u Belgiju, u kojoj je od tada nezakonito boravio.
- 29 Presudom od 16. veljače 2006. tribunal correctionnel de Bruxelles (Kazneni sud u Bruxellesu, Belgija) osudio je M. Lounanija na temelju članka 140. izmijenjenog Kaznenog zakonika na kaznu zatvora od šest godina zbog sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine, konkretno belgijske ćelije „groupe

islamique des combattants marocains” (Islamska skupina marokanskih boraca; u daljnjem tekstu GICM), u svojstvu vođe terorističke organizacije, kao i zbog zločinačkog udruživanja, krivotvorenja isprava i njihove uporabe te zbog nezakonitog boravka.

- 30 Činjenice koje je utvrdio tribunal correctionnel de Bruxelles (Kazneni sud u Bruxellesu), na temelju kojih je M. Lounanija proglasio krivim za sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine, sažete su u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku na sljedeći način: „logistička podrška terorističkom pothvatu pružanjem materijalnih ili intelektualnih usluga”; „krivotvorenje putovnica” i „prijevarni prijenos putovnice”; „aktivno sudjelovanje u organiziranju kanala za slanje dobrovoljaca u Irak”. Osobito, prijevarni prijenos putovnice kvalificiran je presudom od 16. veljače 2006. kao „čin sudjelovanja u djelatnostima ćelije kojima se pruža logistička podrška terorističkom pokretu”.
- 31 M. Lounani 16. ožujka 2010. podnio je zahtjev za azil pred belgijskim tijelima pozivajući se na bojazan da će nakon povratka u zemlju podrijetla biti izložen kaznenom progonu zbog postojanja rizika da će ga marokanska tijela nakon osude u Belgiji smatrati radikalnim islamistom i džihadistom. O zahtjevu za azil odlučio je Commissaire général (Opći povjerenik) odlukom od 8. prosinca 2010. isključujući M. Lounaniju pravo na status izbjeglice na temelju članka 55/2 Zakona od 15. prosinca 1980. o ulasku, boravku, ostanku i udaljavanju stranaca i članka 1. stavka F točke (c) Ženevske konvencije.
- 32 M. Lounani 24. prosinca 2010. uložio je tužbu za poništenje protiv te odluke pri Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca, Belgija). Presudom od 13. siječnja 2011. potonje tijelo poništilo je navedenu odluku i vratilo predmet na ponovno odlučivanje Commissaireu général (Opći povjerenik) zato što su u predmetu nedostajali bitni dokazi bez kojih nije moglo zaključiti o potvrđivanju ili izmjeni navedene odluke bez dodatnog izvođenja dokaza.
- 33 Commissaire général (Opći povjerenik) 2. veljače 2011. donio je novu odluku o isključenju statusa izbjeglice u odnosu na M. Lounanija. Povodom tužbe za poništenje uložene 18. veljače 2011. protiv te nove odluke, Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca) presudom od 3. ožujka 2011. poništio je navedenu odluku i vratio predmet na ponovno odlučivanje Commissaireu général (Opći povjerenik) smatrajući da potonje tijelo nije provelo odgovarajuće mjere dodatnog izvođenja dokaza.
- 34 Commissaire général (Opći povjerenik) 24. svibnja 2011. donio je treću odluku o isključenju statusa izbjeglice u odnosu na M. Lounanija. M. Lounani 14. lipnja 2011. pri Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca) uložio je tužbu radi izmjene te odluke i priznavanja statusa izbjeglice. Presudom od 1. srpnja 2011. Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca) presudio je da se M. Lounaniju treba priznati status izbjeglice.
- 35 Povodom upravne kasacijske žalbe protiv te presude, Conseil d’État (Državno vijeće, Belgija) presudom od 13. srpnja 2012. poništio je navedenu presudu i vratio predmet na ponovno odlučivanje Conseilu du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca) u različitom sastavu.
- 36 Ponovno odlučujući, Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca) smatrao je da činjenice utvrđene na teret M. Lounanija ne predstavljaju same po sebi teroristička kaznena djela, s obzirom na to da je tribunal correctionnel de Bruxelles (Kazneni sud u Bruxellesu) presudom od 16. veljače 2006. osudio M. Lounanija za pripadanje terorističkoj skupini a da mu nije stavio na teret počinjenje ili sudjelovanje u počinjenju terorističkog djela, kao što je to propisano člankom 137. izmijenjenog Kaznenog zakonika. Nije utvrđeno ni da je GICM počeo ostvarivati određeno djelo koje predstavlja tu vrstu kaznenog djela, kao ni to da postoji osobno djelovanje M. Lounanija na temelju kojeg bi on bio pojedinačno odgovoran za počinjenje takvog djela.

- 37 Smatrajući stoga da M. Lounani nije bio osuđen ni za jedno djelo koje je imalo težinu potrebnu da bude kvalificirano kao „djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda” u smislu članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83, Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca) presudom od 12. veljače 2013. izmijenio je odluku Commissairea général (Opći povjerenik) od 24. svibnja 2011. i priznao M. Lounaniju status izbjeglice.
- 38 Commissaire général (Opći povjerenik) uložio je upravnu kasacijsku žalbu protiv te odluke pred Conseilom d'État (Državno vijeće).
- 39 U tim je okolnostima Conseil d'État (Državno vijeće) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 12. stavak 2. točku (c) Direktive 2004/83 tumačiti na način da nužno podrazumijeva, kako bi se njime predviđena klauzula o isključenju mogla primijeniti, da je podnositelj zahtjeva za azil bio osuđen za jedno od terorističkih kaznenih djela predviđenih člankom 1. stavkom 1. Okvirne odluke 2002/475?
 2. Ako ne, mogu li se djela, kao što su ona [...] pripisana protivnoj strani presudom koju je donio tribunal correctionnel de Bruxelles (Kazneni sud u Bruxellesu) 16. veljače 2006. i za koja je ona osuđena zbog sudjelovanja u terorističkoj organizaciji, smatrati djelima koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda u smislu članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83?
 3. U okviru ispitivanja isključenja podnositelja zahtjeva iz međunarodne zaštite zbog njegovog sudjelovanja u terorističkoj organizaciji, je li njegova osuda zbog vođenja terorističke organizacije, kojom se utvrđuje da podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu nije ni počinio, ni pokušao počinuti, ni zaprijetio počinjenjem terorističkog čina, dovoljna da bi se moglo utvrditi postojanje čina sudjelovanja ili poticanja u smislu članka 12. stavka 3. Direktive 2004/83, koji se može pripisati podnositelju zahtjeva, ili je nužno pristupiti pojedinačnom ispitivanju okolnosti slučaja i dokazati sudjelovanje u izvršenju terorističkog kaznenog djela ili poticanje na terorističko kazneno djelo iz članka 1. Okvirne odluke 2002/475?
 4. U okviru ispitivanja isključenja podnositelja zahtjeva iz međunarodne zaštite, zbog njegovog sudjelovanja u terorističkoj organizaciji, potencijalno kao njezinog vodećeg člana, treba li djelo poticanja ili sudjelovanja iz članka 12. stavka 3. Direktive 2004/83 biti povezano s počinjenjem terorističkog kaznenog djela, kako je utvrđeno u članku 1. Okvirne odluke 2002/475 o suzbijanju terorizma, ili može biti povezano sa sudjelovanjem u terorističkoj skupini iz članka 2. te okvirne odluke?
 5. U pitanjima terorizma, je li isključenje iz međunarodne zaštite, predviđeno člankom 12. stavkom 2. točkom (c) Direktive 2004/83, moguće ako ne postoji počinjenje, poticanje ili sudjelovanje u nasilnom djelu osobito okrutne prirode iz članka 1. Okvirne odluke 2002/475?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 40 Tim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 12. stavak 2. točku (c) Direktive 2004/83 tumačiti na način da je za primjenu razloga za isključenje statusa izbjeglice, koju ta odredba uređuje, nužno da je podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu osuđen za jedno od terorističkih kaznenih djela iz članka 1. stavka 1. Okvirne odluke 2002/475.

- 41 U tom pogledu valja navesti da iz uvodnih izjava 3., 16. i 17. Direktive 2004/83 proizlazi da je Ženevska konvencija temelj međunarodnog pravnog režima za zaštitu izbjeglica i da su odredbe te direktive koje se odnose na uvjete priznavanja statusa izbjeglice kao i njegov sadržaj donesene kako bi pomogle nadležnim tijelima država članica u primjeni te konvencije na temelju zajedničkih pojmova i kriterija (presuda od 2. prosinca 2014., A. i dr., C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, t. 45.).
- 42 Odredbe Direktive 2004/83 stoga treba tumačiti uzimajući u obzir njezinu opću strukturu i krajnji cilj, poštujući Ženevsku konvenciju i druge relevantne ugovore navedene u članku 78. stavku 1. UFEU-a (presude od 9. studenoga 2010., B. i D., C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, t. 78. i od 2. prosinca 2014., A. i dr., C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, t. 46.).
- 43 U tom smislu članak 12. stavak 2. točka (c) Direktive 2004/83 u biti odgovara članku 1. stavku F točki (c) Ženevske konvencije, koji propisuje da se njezine odredbe neće primjenjivati na osobu za koju postoje ozbiljni razlozi za sumnju da je kriva za postupke koji su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.
- 44 Članak 12. stavak 2. točka (c) Direktive 2004/83 podrobnije upućuje na djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda, kako su navedena u preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda.
- 45 Kao što je to navedeno u uvodnoj izjavi 22. Direktive 2004/83, radnje koje su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda, navedene u njezinu članku 12. stavku 2. točki (c), među ostalim, sadržane su „u rezolucijama Ujedinjenih naroda koje se odnose na ‚mjere za borbu protiv međunarodnog terorizma‘ i u kojima se izjavljuje da ‚su djela, metode i prakse terorizma u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda‘ te da je ‚svjesno financiranje, planiranje i poticanje terorističkih djela također suprotno ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda‘”.
- 46 Među mnogobrojnim je rezolucijama i Rezolucija 1377 (2001.) Vijeća sigurnosti, u kojoj je navedeno da su u suprotnosti s ciljevima i načelima iz Povelje Ujedinjenih naroda ne samo „međunarodna teroristička djela” nego i „financiranje, planiranje i priprema djela međunarodnog terorizma, kao i bilo koji drugi oblici potpore tim djelima”.
- 47 Nadalje, iz Rezolucije 1624 (2005.) Vijeća sigurnosti može se zaključiti da se djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda ne ograničavaju samo na „djela, metode i prakse terorizma”. Naime, Vijeće sigurnosti pozvalo je države da uskrate utočište i privedu pravdi [...] „svaku osobu koja podržava, pomaže, sudjeluje ili namjerava sudjelovati u financiranju, planiranju, pripremanju ili poduzimanju terorističkih djela ili koja daje utočište tim osobama” kako bi se borile protiv terorizma, u skladu s obvezama koje imaju na temelju međunarodnog prava. Osim toga, u točki 1. podtočki (c) te rezolucije države su pozvane da uskrate utočište svim osobama o kojima postoje vjerodostojne i relevantne informacije da postoji ozbiljan razlog za sumnju da su krive za poticanje na počinjenje jednog ili više terorističkih djela.
- 48 Iz navedenog proizlazi da pojam „postupci koji su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda”, koji se nalazi u članku 1. stavku F. točki (c) Ženevske konvencije i članku 12. stavku 2. točki (c) Direktive 2004/83, nije moguće tumačiti na način da se odnosi samo na počinjenje terorističkih djela poput onih koja su navedena u Rezoluciji Vijeća sigurnosti (u daljnjem tekstu: teroristička djela).
- 49 Štoviše, suprotno onomu što tvrdi M. Lounani, taj pojam ne može se tumačiti na način da se primjenjuje samo na teroristička kaznena djela iz članka 1. stavka 1. Okvirne odluke 2002/475 ni stoga na način da on zahtijeva postojanje kaznene osude koja kažnjava takvo djelo.

- 50 U tom pogledu valja istaknuti da se Okvirnom odlukom 2002/475, kao što to proizlazi iz njezine uvodne izjave 6., želi osigurati u svim državama članicama usklađivanje definicije terorističkih kaznenih djela, uključujući ona koja se odnose na terorističke skupine.
- 51 Kao što je to navela Europska komisija, Okvirna odluka 2002/475 u tu svrhu nabroja različita djela na koja se može primjenjivati opći pojam terorizma i popis četiriju kategorija kaznenih djela, odnosno „teroristička kaznena djela” (članak 1.), „kaznena djela koja se odnose na terorističku skupinu” (članak 2.), „kaznena djela vezana za terorističke aktivnosti” (članak 3.) i, konačno, poticanje na počinjenje određenih kaznenih djela, pomaganje ili supočinjenje i pokušaj njihova počinjenja (članak 4.).
- 52 Da je zakonodavac Unije namjeravao ograničiti područje primjene članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83 i svesti pojam „djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda” samo na kaznena djela nabrojena u članku 1. stavku 1. Okvirne odluke 2002/475, mogao je to jednostavno učiniti na način da izričito navede ta kaznena djela ili da se na njih pozove u toj okvirnoj odluci.
- 53 No, članak 12. stavak 2. točka (c) Direktive 2004/83 ne poziva se ni na Okvirnu odluku 2002/475, iako je potonja već bila donesena na datum na koji je članak 12. stavak 2. točka (c) bio sročena, ni na bilo koji drugi instrument Europske unije usvojen u kontekstu borbe protiv terorizma.
- 54 Slijedom navedenog, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 12. stavak 2. točku (c) Direktive 2004/83 treba tumačiti na način da za primjenu razloga za isključenje statusa izbjeglice, koju ta odredba uređuje, nije nužno da je podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu osuđen za jedno od terorističkih kaznenih djela iz članka 1. stavka 1. Okvirne odluke 2002/475.

Drugo i treće pitanje

Dopuštenost

- 55 Commissaire général (Opći povjerenik) i belgijska vlada smatraju da je treće pitanje nedopušteno na način kako ga je sročio sud koji je uputio zahtjev, s obzirom na to da, s jedne strane, ne navodi dovoljno razloga zbog kojih taj sud smatra da je odgovor na to pitanje nužan za rješavanje glavnog postupka i, s druge strane, taj odgovor neće biti ni od kakve koristi za rješenje tog spora. Naime, u ovom slučaju M. Lounani nije bio osuđen na temelju članka 140. izmijenjenog Kaznenog zakonika samo kao vodeći član terorističke organizacije, nego i za druga djela, kažnjiva prema belgijskom pravu, koja su počinjena s terorističkom namjerom.
- 56 U tom smislu valja podsjetiti da pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud unutar pravnog i činjeničnog okvira koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (presude od 14. travnja 2016., Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, t. 37.; od 6. rujna 2016., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, t. 20. i od 13. listopada 2016., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej i Petrotel, C-231/15, EU:C:2016:769, t. 16.).
- 57 Međutim, u ovom predmetu to nije slučaj.
- 58 U tom smislu valja podsjetiti da je sud koji je uputio zahtjev postavio drugo i treće pitanje u okviru upravne kasacijske žalbe protiv presude od 12. veljače 2013. u kojoj je Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove stranaca) smatrao da činjenice koje se osobito stavljaju na teret tuženiku

u glavnom postupku nemaju dovoljnu težinu koja bi omogućavala da ih se kvalificira kao „djela u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda” u smislu članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83. Naime, prema toj presudi, postojanje osuđujuće presude tribunala correctionnel de Bruxelles (Kazneni sud u Bruxellesu) protiv M. Lounanija zbog sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine, čak u svojstvu njezina vodećeg člana, a da mu nisu stavljena na teret teroristička kaznena djela kao takva nije dovoljno za zaključak da protiv njega postoje ozbiljni razlozi za sumnju da je počinio djela protiv ciljeva i načela Ujedinjenih naroda.

- 59 Upravo u tom kontekstu sud koji je uputio zahtjev u biti pita mogu li se djela za koja je M. Lounani osuđen smatrati sama po sebi djelima koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda u smislu članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83, a ako ne mogu, je li postojanje kaznene presude protiv M. Lounanija kao vodećeg člana terorističke skupine dovoljno za utvrđenje da postoje ozbiljni razlozi za sumnju da je bio poticatelj počinjenja djela protiv ciljeva i načela Ujedinjenih naroda ili da je u njima sudjelovao na drugi način u smislu članka 12. stavka 3. te direktive.
- 60 Odluka kojom se upućuje zahtjev na taj način jasno navodi da sud koji je uputio zahtjev želi saznati u kojoj mjeri sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine, za koje je M. Lounani osuđen, može opravdati primjenu razloga za isključenje iz članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83 i u tom kontekstu pita može li osuđujuća presuda zbog sudjelovanja u aktivnostima te skupine u svojstvu vodećeg člana dovesti do isključenja statusa izbjeglice istodobnom primjenom članka 12. stavka 2. točke (c) i članka 12. stavka 3. te direktive.
- 61 Slijedom navedenog, treće je pitanje dopušteno.

Meritum

- 62 Drugim i trećim pitanjem, koja treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 12. stavak 2. točku (c) i članak 12. stavak 3. Direktive 2004/83 tumačiti na način da djela sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine, poput onih za koja je osuđen tuženik u glavnom postupku, mogu predstavljati razlog za isključenje propisan u tim odredbama, iako dotična osoba nije ni počinila, ni pokušala, ni prijetila počinjenjem terorističkog djela.
- 63 Što se tiče djela za koja je M. Lounani bio kaznenopravno osuđen, iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da se ta osuđujuća presuda temelji osobito na članku 140. izmijenjenog Kaznenog zakonika, pri čemu je potonjim člankom u belgijsko pravo prenesen članak 2. Okvirne odluke 2002/475, koji definira kaznena djela koja se odnose na terorističku skupinu i koji u stavku 2. točki (b) navodi sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine.
- 64 Konkretno, u prilog proglašavanju M. Lounanija krivim za to kazneno djelo, tribunal correctionnel de Bruxelles (Kazneni sud u Bruxellesu) u svojoj presudi od 16. veljače 2006. naveo je da je on kao vodeći član sudjelovao u aktivnostima belgijske ćelije GICM-a na način da je toj skupini davao logističku podršku, osobito pružanjem materijalnih i intelektualnih usluga, krivotvoreći i prijevarno prenoseći putovnice te aktivno sudjelujući u organiziranju kanala za slanje dobrovoljaca u Irak.
- 65 Dakle, nije utvrđeno da je M. Lounani osobno počinio teroristička djela ni da je poticao na počinjenje tih djela ili da je sudjelovao u njihovu počinjenju.
- 66 Međutim, iz relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti proizlazi da, kao što je to navedeno u točki 48. ove presude, pojam „djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda” nije ograničen na teroristička djela.

- 67 Osobito valja navesti da je u Rezoluciji 2178 (2014.) Vijeće sigurnosti izjavilo da je „ozbiljno zabrinuto zastrašujućom i rastućom prijetnjom koju predstavljaju strani teroristički borci, odnosno pojedinci koji odlaze u države koje nisu države njihova boravišta ili državljanstva radi počinjenja, planiranja ili pripremanja terorističkih djela”, te je izrazilo zabrinutost u pogledu mreža koje organiziraju teroristički subjekti i koje im omogućavaju kretanje između država boraca svih državljanstava i sredstava koja su im potrebna.
- 68 Među mjerama koje valja poduzeti protiv te pojave države trebaju spriječiti i ukinuti aktivnosti regrutiranja, organiziranja, prijevoza ili opskrbe u korist osoba koje odlaze u države koje nisu države njihova boravišta ili državljanstva radi počinjenja, organiziranja ili pripremanja terorističkih djela.
- 69 Iz toga slijedi da isključenje statusa izbjeglice iz članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83 ne može biti ograničeno na stvarne počinitelje terorističkih djela, nego da se također može primijeniti na pojedince koji se bave aktivnostima regrutiranja, organiziranja, prijevoza ili opskrbe u korist osoba koje odlaze u države koje nisu države njihova boravišta ili državljanstva radi počinjenja, organiziranja ili pripremanja terorističkih djela.
- 70 Osim toga, iz istodobne primjene članka 12. stavka 2. točke (c) i članka 12. stavka 3. Direktive 2004/83 proizlazi da se isključenje statusa izbjeglice iz članka 12. stavka 2. točke (c) navedene direktive jednako tako primjenjuje na osobe u odnosu na koje postoje ozbiljni razlozi za sumnju da su poticale počinjenje djela protiv ciljeva i načela Ujedinjenih naroda ili na drugi način u njima sudjelovale. Imajući u vidu ono što je navedeno u točkama 48. i 66. ove presude, istodobna primjena tih odredbi ne zahtijeva da je podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu bio poticatelj počinjenja terorističkog djela ili da je na bilo koji drugi način sudjelovao u počinjenju djela.
- 71 U tom smislu Komisija pravilno navodi da sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine može obuhvatiti širok spektar ponašanja različitog stupnja težine.
- 72 U tim uvjetima, nadležno tijelo dotične države članice može primijeniti članak 12. stavak 2. točku (c) Direktive 2004/83 tek nakon što je u svakom pojedinačnom slučaju procijenilo konkretne činjenice koje su mu poznate kako bi utvrdilo postoje li ozbiljni razlozi za stajalište da djela koja je počinila zainteresirana osoba, koja usto ispunjava kriterije za stjecanje statusa izbjeglice, predstavljaju razloge za to isključenje (vidjeti u tom smislu presudu od 9. studenoga 2010., B. i D., C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, t. 87. i 94.).
- 73 Što se tiče pitanja mogu li djela poput onih koja je počinio M. Lounani predstavljati djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda u smislu članka 12. stavka 2. točke (c) Direktive 2004/83 ili poticanje ili sudjelovanje na bilo koji drugi način u počinjenju tih djela, u smislu članka 12. stavka 3. navedene direktive, nadležna nacionalna tijela dužna su konačno procijeniti zahtjev za međunarodnu zaštitu, pod nadzorom nacionalnog suca.
- 74 U svrhu navođenja indicija koje treba uzeti u obzir, valja istaknuti da je u odluci kojom se upućuje zahtjev navedeno da je M. Lounani bio vodeći član terorističke skupine međunarodnog značaja koja je 10. listopada 2002. uvrštena na popis Ujedinjenih naroda koji određuje osobe i subjekte koji su predmet sankcija i koja se i dalje nalazi na tom popisu, koji je u međuvremenu ažuriran. Njegove aktivnosti logističke podrške aktivnostima te skupine imaju međunarodni aspekt jer je sudjelovao u krivotvorenju putovnica i pomagao dobrovoljcima koji su htjeli ići u Irak.
- 75 Takva djela mogu opravdati isključenje iz statusa izbjeglice.

- 76 U tom smislu valja podsjetiti da, kao što je to naglašeno u točkama 12., 13. i 67. do 69. ove presude, rezolucije Vijeća sigurnosti, konkretno Rezolucija 2178 (2014.), u točki 5. i točki 6. podtočki (c) među aktivnostima protiv kojih trebaju djelovati države u okviru borbe protiv terorizma navodi namjerno organiziranje putovanja osoba u države koje nisu države njihova boravišta ili državljanstva radi počinjenja, planiranja ili pripremanja terorističkih djela.
- 77 Prema tome, pod pretpostavkom dokazanosti okolnosti da skupina čiji je M. Lounani bio vodeći član nije počinila terorističko djelo odnosno da dobrovoljci koji su htjeli ići u Irak kojima je ta skupina pomagala nisu u konačnici počinili takva djela, ona u svakom slučaju nije takve naravi da isključuje mogućnost da se djela koja je počinio M. Lounani mogu smatrati djelima u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda. Isto vrijedi, s obzirom na istaknuto u točkama 41. do 54. i 66. do 70. ove presude, u pogledu činjenice koju je sud koji je uputio zahtjev istaknuo u trećem pitanju, a koja se tiče toga da M. Lounani nije ni počinio, ni pokušao počinuti, ni prijetio da će počinuti terorističko kazneno djelo u smislu članka 1. stavka 1. Okvirne odluke 2002/475. Zbog istih razloga primjena članka 12. stavka 3. Direktive 2004/83 ne zahtijeva da se utvrdi da je M. Lounani bio poticatelj počinjenja takvog kaznenog djela ili da je u njemu sudjelovao na bilo koji drugi način.
- 78 Nadalje, okolnost da je sud jedne države članice osudio M. Lounanija zbog sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine i da je ta osuđujuća presuda postala pravomoćna ima osobitu važnost u okviru pojedinačne procjene koju mora provesti nadležno tijelo.
- 79 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na drugo i treće pitanje valja odgovoriti da članak 12. stavak 2. točku (c) i članak 12. stavak 3. Direktive 2004/83 treba tumačiti na način da djela sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine, poput onih za koja je osuđen tuženik u glavnom postupku, mogu opravdati isključenje statusa izbjeglice, premda nije utvrđeno da je dotična osoba počinila ili pokušala počinuti ili prijetila da će počinuti terorističko djelo. Kako bi se izvršila pojedinačna procjena činjenica koje omogućavaju ocjenu postoje li ozbiljni razlozi za stajalište da je neka osoba odgovorna za počinjenje djela suprotnih ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda, da je poticala počinjenje takvih djela ili da je na neki drugi način u njima sudjelovala, okolnost da su sudovi države članice osudili tu osobu zbog sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine ima osobitu važnost, jednako kao i utvrđenje da je navedena osoba bila vodeći član te skupine, pri čemu nije nužno utvrditi da je upravo ta ista osoba poticala na počinjenje terorističkog djela ili da je na neki drugi način u njemu sudjelovala.

Četvrto i peto pitanje

- 80 Uzimajući u obzir odgovor na prva tri pitanja, na četvrto i peto pitanje ne treba odgovoriti.

Troškovi

- 81 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

- Članak 12. stavak 2. točku (c) Direktive Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljanina treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita te o sadržaju odobrene zaštite treba tumačiti na način da za primjenu razloga za isključenje statusa izbjeglice, koju ta odredba uređuje, nije nužno da je podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu osuđen za jedno od terorističkih kaznenih djela iz članka 1. stavka 1. Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o suzbijanju terorizma.**

2. Članak 12. stavak 2. točku (c) i članak 12. stavak 3. Direktive 2004/83 treba tumačiti na način da djela sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine, poput onih za koja je osuđen tuženik u glavnom postupku, mogu opravdati isključenje statusa izbjeglice, premda nije utvrđeno da je dotična osoba počinila ili pokušala počiniti ili prijetila da će počiniti terorističko djelo navedeno u rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda. Kako bi se izvršila pojedinačna procjena činjenica koje omogućavaju ocjenu postoje li ozbiljni razlozi za stajalište da je neka osoba odgovorna za počinjenje djela suprotnih ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda, da je poticala počinjenje takvih djela ili da je na neki drugi način u njima sudjelovala, utvrđenje da su sudovi države članice osudili tu osobu zbog sudjelovanja u aktivnostima terorističke skupine ima osobitu važnost, jednako kao i utvrđenje da je navedena osoba bila vodeći član te skupine, pri čemu nije nužno utvrditi da je upravo ta ista osoba poticala na počinjenje terorističkog djela ili da je na neki drugi način u njemu sudjelovala.

Potpisi